

פרשת נֶצְבִיִּם

צִדְדֵי תַעֲשֶׂה לַמִּתְנָה – נִצְבִּים

אַתֶּם נִצְבִּים הַיּוֹם כְּלָכֶם לִפְנֵי אֱלֹקֵיכֶם

פרשתנו פותחת בפסוק "אַתֶּם נִצְבִּים הַיּוֹם כְּלָכֶם לִפְנֵי אֱלֹקֵיכֶם...כָּל אִישׁ יִשְׁרָאֵל". ויש מקום לשאול, לשם מה דרושה המילה **הַיּוֹם**, שהרי המילה **נִצְבִּים** היא בלשון הווה, ומה באה המילה **הַיּוֹם** לחדש לנו? ובכלל, באיזה **יוֹם** ידוע ומוכר מדובר? התשובה לכך טמונה במילה "**הַיּוֹם**". ועוד מהו **יוֹם** בעצם, מדוע הוא קרוי בשם זה?

אם נחפש אחר המופע הראשון בתורה של המילה **יוֹם**, נגלה אותו ב**יוֹם** הראשון לבריאה, לאחר בריאת האור, "וַיִּקְרָא אֱלֹקִים לְאֹרֹךְ יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לַיְלָה". כלומר, המילה **יוֹם** קשורה בטבורה לאור ולהארה. **הַיּוֹם** מספק אור לאדם, ואילו את הלילה החשוך, על האדם להאיר (ברצותו להמשיך בפעילותו). האור הוא האמצעי הראשון במעלה שהקב"ה ברא כדי להניע את העולם ולהשפיע לו חיות. אם ניקח את כדור הארץ, שהמסה שלו די קבועה (יבשות, ימים, גרעין, אטמוספירה), עדיין יש משהו שהוא מקבל מבחוץ, כל הזמן ללא הפסק, **הַיּוֹם** (הקרנה לסוגיה). **הַיּוֹם** הוא הגורם המשפיע ביותר בטבע, ומאפשר קיומם של חיים בעולם. האור מאיר ומאפשר לראות, צובע ומאפשר להבחין בין עצם לעצם לפי הגוונים, מחמם ומניע. קרינת האור היא תנאי הכרחי ומוקדם לקיומה של צמחייה (תהליך הפוטוסינתזה). ומכיוון שללא צמחייה אין קיום לבעלי החיים אוכלי העשב, וגם לא לטורפים הניזונים בד"כ מאוכלי העשב, ניתן לסכם, שבדרך הטבע אין קיום לעולם ללא **הַיּוֹם**. לכן לעניות דעתי, אפשר לומר שאחת הסיבות לכך שהאור נברא תחילה, כי עניינו של האור הוא תנועה ונתינה. לכן על דרך פנימיות, קרויים כל החסדים וההטבות שהקב"ה משפיע עלינו ברצף, בשם אורות.

ובעצם, מה נותן לנו האור חסר המסה, שניתן לכאורה לחסום אותו באמצעים פשוטים כמו וילון, כיסוי וכיו"ב? **אֹרֶךְ**=207, ובגימטריה **רז**. האור כמו צופן בחובו רזים הרומזים למתכונת המורכבת בה נברא העולם. אור הוא אנרגיה, שניתן לעשות בה שימושים רבים ושונים. כל התוצאות השונות, בהתאם לצורת השימוש, כמו מצויות בפוטנציה באור. התוצאה תלויה בכלי ש"יקבל" אותו. אם ניקח את החשמל כמשל לאור, יקל עלינו להבין תכונה זו. מכשירי החשמל למיניהם, מספקים מגוון גדול של שירותים המושגים באמצעות חיבורם אל מקור הזרם. באמצעות תנור חשמלי ניתן לאפות, לבשל ולחמם. לעומת זאת, באמצעות מקרר חשמלי ניתן לקרר ואף להקפא. כך גם אותו אור פשוט ו"לבן" המוקרן מבעד לזכוכית ירוקה, יציג לנו אור ירוק (לאחר סינון אורכי גל אחרים), ולעומת זאת הקרנתו מבעד לזכוכית אדומה תאיר באדום.

על דרך פנימיות, ניתן לחלק את הכל, ל"אורות" ול"כלים". האור מייצג את הנתינה, את ההשפעה, והכלי הוא המקבל, בית הקיבול לאורות. השם **י-ה-ו-ה** מייצג את סדר ההשתלשלות של האורות, מלמעלה למטה, מהבורא ועד הנבראים. לכאורה, מדובר פה בארבעה מרכיבים (כנגד האותיות), אך למעשה מדובר בחמישה, כי האות **ו'** מייצגת שני שלבים. החלק הראשון והעליון, "קוצו של יוד" (בקבלה – ספירת הכתר), ה"שפיץ" העליון של האות **ו'** שכמו מייצג את רצונו וכוונתו של הבורא להשפיע. הניקוד המייצג ספירה זו הוא **קָמֶץ**, שכמו רומז לכך שבשלב זה, ידו של הקב"ה עדיין קמוצה. האות **י'** עצמה היא כנגד ספירת החכמה, המיוצגת בניקוד ע"י ה**פֶּתַח**, ומייצגת את פתיחת הצינורות לשפע האלוקי. מדובר בראשית ההארה, בדומה לאות **ו'** הממוקמת בחלקה העליון של השורה. התחנה הבאה היא האות ה' (ספירת הבינה) המייצגת צד נקי של קבלת האור ו"עיבודו", כמו אשה שהופרתה ובונה את העובר. אחריה באה האות **ו'** המייצגת את הצינור העיקרי, המחבר בין החלק העליון שבשרשרת (המוחיין) ובין האות ה' התחתונה (האחרונה שבאותיות **י-ה-ו-ה**) המייצגת את הכלי התחתון לקבלת האור, בעולם המעשי. יוצא אפוא שמבין האותיות **י-ה-ו-ה** האותיות **ו'** הן האותיות הזכריות המשפיעות (קו ימין – נתינה), ואילו שתי האותיות ה' הן הנקביות (בינה ומלכות).

אם נשוב עתה ונתבונן במילה **יוֹם**, נבחין בכך ששתי האותיות הראשונות שבה, **יו**, הן זכריות ומאירות. את האות **י'** הפותחת ניתן להמשיך לבוקר, כשאחריה משתלשלת לה האות **ו'**, המייצגת השפעה לא פוסקת של אור בעיצומו של יום, מלמעלה למטה, כצורתה של האות **ו'**. וכך עד סוף היום, בו האור כמו נכלא באות **ם'**, שהיא גם סתומה (ללא פתח/מוצא לאור), וגם סופית – כמרמזת על סופו של יום. האות **ם'** מייצגת במיוחד את המים, הזורמים וניגרים כלפי מטה, עד אשר הם מגיעים אל הכלי, אל הים הגדול ונקווים בו ("וּלְמַקְוֵה הַמַּיִם קָרָא יָמִים"). יוצא שהאות **ם'** הסגורה מכל צידה, מיטיבה לייצג גם את הכלי התחתון, בית הקיבול שאמור לקבל את האורות ולעשות בהם שימוש. בארץ ישראל במיוחד, סוף היום מצטייר כשקיעת השמש המאירה בתוך הים הגדול.

לדעת הרש"ר הירש, המילה **יוֹם** קרובה במקורה לשורש **ק.ו.ם**, כי היום נפתח אצלנו ב**קִימָה**, והארת היום כמו מעמידה את הדברים על **מקומם** ודיוקם. שמו של הערב, כמו ניתן לו בשל העובדה שהכל מתחיל להתערבב. בשל התמעטות **הַיּוֹם** קשה להבחין בפרטים, ומתקבל טשטוש, ערוביה שאינה ברורה. ב**בֹּקֶר** לעומת זאת, הדברים כמו קמים ועומדים להם בבירור על מקומם, וניתן להבחין ביניהם ול**בקר** אותם, "כבקרת רועה עדור", **למנות** אותם אחד אחד.

ומה לכל זה ולפרשת ניצבים? חז"ל דורשים את הפסוק "אתם ניצבים היום כלכם לפני אלקיכם" כפסוק המתייחס לראש השנה, היום האחד (הראשון) בשנה, היחיד והמיוחד, יום הדין בו כלכם, (כולנו), מתייצבים לפני בורא עולם. התייצבות זו ותוצאותיה תלויות באדם עצמו. כי אם האדם ניצב, עומד כולו ישר לפני הקב"ה וראשו כלפי שמיא, מתוח אך גם פתוח, לקבל עליו עול מלכות שמים ("המליכוני עליכם"), הוא זוכה לקבל במסגרת האורות הרבים הנשפעים ביום זה, גם אורות של רחמים. חשוב לזכור שכל ימות השבוע (כולל ראש השנה) מתברכים מהשבת שקדמה להם, ובמיוחד כאשר מדובר בפרשת ניצבים, בה אנו קוראים בתורה "מענייני דיומא" של ראש השנה, "אתם ניצבים היום כלכם לפני אלקיכם".

אך בשבוע זה, אנו זוכים גם לתוספת של הארה מיוחדת, הנובעת מעצם היום המיוחד אף הוא - כ"ה באלול. חישוב פשוט מגלה שאם האדם נברא ב-א' בתשרי, ביום השישי לבריאה, כי אז, אם נחזור חמישה ימים לאחור, ליום הראשון לבריאה, נגיע לכ"ה באלול - היום בו נברא האור. על פי קבלה, לכל יום בשנה יש מעין תיבה בה "ארוזים" כל המאורעות שחלו ביום זה, וכאשר חוזר מועד זה במעגל השנה, שבים ועולים כוחות והשפעות הנובעים מאירועים אלה, על דרך החיוב והזכות או על דרך החובה, ואז, יום זה הוא המיטבי לצורך תיקון הקלקולים מהעבר. תשעה באב למשל, הוא היום בו נאבק יעקב עם שרו של עשו, "ותקע כף ירך יעקב". מאז, הפך יום זה ליום קשה בעבור עם ישראל, חטא המרגלים - "ויבכו העם בלילה ההוא" - שהפך להיות בכייה לדורות. חורבן בית ראשון ובית שני, גירוש ספרד ועוד, אירעו בתשעה באב. ולהבדיל, יש לנו את כ"ה באלול, היום בו נברא האור, יום בו שב ומפציע אור שבעת הימים, וכל אחד מאיתנו יכול לגלות בעצמו את היכולת הצפונה בו "ליצור אור", להפוך "חושך" (חומר גשמי) לאורות רוחניים.

ומה יש בו במועד זה, כדי לרמז על הזיקה הגדולה שבינו ובין אור והארה? בשל רוחב היריעה נצטמצם ל- כ"ה, ליום ולא לחודש. אם נחפש אחר המופע הראשון של המילה 'אור' בתורה, נגלה אותו במילה ה-25 (= כ"ה) שבתורה, "ויאמר אלקים יהי אור". גם ערכה המספרי של המילה יהי, המילה הראשונה המתייחסת לפעולת הבריאה, הוא 25 (= כ"ה) בגימטריא. את הזיקה המרומזת שבין כ"ה לאור, ניתן לראות גם בסיפור העקידה, המיוחס לראש השנה, בפנייתו של אברהם אל נערו, "שבו לכם פה עם החמור", עם המשולים לחמור וקשורים לחומר, "ואני והנער נלכה עד פה" אל הר המוריה, המקום ממנו מושפע האור הרוחני לכל העולם. גם חג החנוכה הקרוי גם בשם "חג האורים" חל בכ"ה בכסלו, חנוכה, היום בו שבו והעלו את הנרות במנורה. ואם כ"ה כל כך קשור לאור, מדוע עניינה של המילה 'כהה' הוא היפך הבהירות? התשובה לכך פשוטה, כל המוסיף גורע. כל חציצה, ואפילו שקופה בינינו ובין האור, מחסירה מעצמת ההארה.

זווית נוספת של הארה ניתן למצוא בכתן. הכהנים מצווים בתורה "לה תברכו את בני ישראל...". השורש ב.ר.כ עניינו הברכה, הורדה של אורות מלמעלה למטה (כמו להבריק גמל). זיקה זו של הכהנים אל האור, מוצאת לה ביטוי ניכר לעין, בכך שהציווי פותח באותיות פה, "לה תברכו את בני ישראל", אך לא די בכך. שמו של הפתח פותח באותיות פה. אך בכך לא די. ברכת כהנים מכונה בתפילה "הברכה המשולשת בתורה", מכיוון שהיא בנויה משלושה פסוקים, שכל אחד מהם מהווה ברכה בפני עצמה. אם נשוב לשמו של הפתח ונשמיט את הקידומת פה, תישאר בידינו האות ו' שערכה המספרי 50 (פעמיים כ"ה). נמצאנו למדים שהשם כהן שקול מספרית לשלוש פעמים פה, כנגד שלושת סוגי/פסוקי ההארה (ברכות) שעליו להמשיך ולהשפיע מלמעלה על עם ישראל.

מה כל כך מיוחד במספר 25 עד שהוא ראוי לייצג את המשכת ההארה האלוקית. המספר 25 הוא בעצם חמש פעמים חמש ("חמסה"). הזכרנו לעיל את חמש התחנות שבסדר ההשתלשלות של האור מלמעלה, כלפי מטה, עד לכלי התחתון בו אמור האור להשפיע. סדר ההשתלשלות זו מיוצגת ע"י אותיות השם י-ה-ו-ה. למרות שעניינו של האור להאיר, ולמרות שבלעדיו לא ניתן לראות מאומה, עדיין אפשר לומר שהאורות ככלל (גם הגשמיים), כמעט ואינם נראים. אנו מסוגלים לראות רק את קרני האור שמצאו את דרכן אל עבר האישונים שלנו. מדובר בחלק השואף לאפס, לעומת שאר קרני האור הנוסעות ביקום, ואפילו אלה העוברות קרוב מאוד אלינו או פוגעות בפנינו. לא ניתן לראות קרן אור מן הצד אלא אם כן היא פוגעת בעצם השובר את כיוונה ומטה אותה כלפינו. כלומר שתכונתו של האור להאיר, באה לידי ביטוי רק כאשר הוא פוגע בעצם המואר וחוזר אל הכלי (העין) הרואה את התמונה. כן הדבר גם בסדר ההשתלשלות של האור במסלול י-ה-ו-ה, שהאור בא לידי ביטוי רק בתחנה האחרונה, באות ה' האחרונה, הכלי לקבלת האור. כל אחת מחמש התחנות בסדר ההשתלשלות (קוצו של יוד + ארבע האותיות), מתחלקת אף היא לחמש תחנות משנה, כך שאם האור מתגלה רק בתחנה התחתונה שבתחתונה, החמישית שבחמישית, נקבל שמדובר בתחנת המשנה העשרים וחמש. רק שם בא ה"יהי אור" לידי ביטוי, שם הוא ממלא את תפקידו.

ויהי רצון שנזכה להיפתח ולהיות כלים ראויים לקבלת האור האלוקי, ואף לקיים את הציווי הראשון של הקב"ה: "יהי אור", ליצור אור בעצמנו.

דבר חסידות

רבינו הזקן (בעל התניא) אמר פעם חידוש על הכתוב בפרשת ניצבים, "מחטב עץ עד שאב מימך". "מחטב עץ", עץ ציד מלשון עצות ומחשבות - יש לעקור (לחטוב) את ה"עצות" השונות והמחשבות הזרות המתרועעות בראש שלנו בגדר "רבות מחשבות בלב איש". "שאב מימך" - לשאוב החוצה את המים שמצמיחים תאוות לתענוגים גשמיים. (מעובד מ"היום יום" - בשם אדמו"ר הרי"צ)

שבת שלום ומבורך
ח נ נ ח

אם ברצונך לקבל את הגיליון במייל או במסרון, אנא פנה אל hhananv@gmail.com או לטלפון 052-569-9691